

Pfv.IV.20.189/2013/7.szám

A Kúria a dr. Gyimesi Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Nemes Dénes ügyvéd által képviselt alperes ellen szerzői jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 8.P.21.944/2006. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.808/2012/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 97. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 400.000 (négy százezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperes munkaviszonyban, majd közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperes jogelődjénél, illetve az alperesnél. 1980. decemberétől egy online kapcsolatú .. kiértékelő adattároló és eredmény-nyilvántartó számítógépes programot készített, amelyet folyamatosan továbbfejlesztett. Az alperes 1991. január 1-jétől kezdődően folyamatosan használta a programot.

A felperes 2001. évi munkaköri leírása szerint az általa számítógépes hálózatra szervezett, online kapcsolatú .. kiértékelő

adattároló és eredmény-nyilvántartó rendszer üzemeltetése, karbantartása és fejlesztésének végzése volt a feladata, a szoftver és részleges hardver felügyelet és működés fenntartása mellett, valamint a .. eredmények ellenőrzése és a .. jelzések értékelése. 2004. április 1-jén a felperes közalkalmazotti jogviszonya megszűnt. Ezt követően közölte az alperessel, hogy a program további felhasználását nem engedélyezi, illetve annak használata ellenében díjazást kér.

A felperes 2006. május 5-én benyújtott keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette szerzői jogait azzal, hogy a programot a felperes hozzájárulása nélkül használta, a jogviszony megszűnését követően. Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől és adatszolgáltatásra kötelezését. Elsődlegesen gazdagodás visszatérítése jogcímén, másodlagosan a felhasználás ellenértékeként 14.227.112 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4.611.600 forintot és 2001. január 1. napjától járó késedelmi kamatát.

A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az alperest terhelő marasztalás összegét 4.000.000 forintra leszállította, a kamatfizetés kezdő időpontját 2006. május 5. napjában határozta meg. Ennek megfelelően rendelkezett a perköltség viseléséről. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta. A jogerős ítélet álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan alkalmazta a per tárgyát képező szoftverrel kapcsolatban a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény (rég. Szjt.) rendelkezéseit. Azt is helyesen állapította meg, hogy a felperes által elkészített és fejlesztett program a rég. Szjt. 1. § (1) bekezdése, 4. § (1) bekezdése, továbbá a 9/1969. (XII.29.) MM rendelet (Vhr.) 1. § (1) bekezdése alapján szerzői jogi védelem alatt áll. A rég. Szjt. 14. § (1) bekezdése és a Vhr. 11. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes által becsatolt okiratok egyike sem tartalmazta azt, hogy a felperes munkaköri kötelezettségét képezte a korábban kézi nyilvántartású és mérésű adatok rögzítése, valamint az eredmény kiértékelését biztosító számítógépes program elkészítése. A munkaszerződés nem tartalmazta a számítógépes program leírását, míg a munkaköri leírás sem rögzíti ezt a feladatkört. Így tehát a felperes munkaköri kötelezettségét nem képezte a program létrehozása, ennek alapján pedig nem állapítható meg, hogy a felhasználás joga átszállt volna a munkáltatóra. Az ítélet tábla az Szjt. 13. § (1) és (3) bekezdése, valamint a 27. §-a alapján rámutatott, hogy a felek között a számítógépes program felhasználására vonatkozóan a szerződés részben szóban, részben

ráutaló magatartással létrejött, azonban az írásbeliség elmaradása miatt a felhasználói szerződés, mint az alakítás megsértésével kötött szerződés az Szjt. 3. §-a alapján alkalmazandó Ptk. 217. § (1) bekezdése szerint semmis. Így a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján kellett elbírálni a felek jogviszonyát. E rendelkezésből következően azt kellett megállapítani, hogy az alperes általi felhasználás után milyen szerzői díj jár, miután a szerződéskötés előtti állapot nem állítható helyre, és a felek a díjban nem egyeztek meg. Az alperes elévülési kifogására tekintettel a Ptk. 324. § (2) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtását megelőző öt évet kellett figyelembe venni. A jogerős ítélet megállapítása szerint a gyakorlat - egyösszegű díjmegállapodás hiányában - általában az adózatlan nyereség 6-8 %-ában határozza meg a felhasználásért járó bevételarányos díj mértékét. Az összegszerűség megállapításánál .. igazságügyi könyvszakértői szakvéleményében szereplő adózatlan eredményt, továbbá a felperes munkavégzésre irányuló jogviszonyát is figyelembe véve, a felperesnek járó felhasználói díj összegét mérlegeléssel, a Pp. 163. § (3) bekezdése és a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján 4.000.000 forintban állapította meg. A kamatfizetés kezdő időpontját pedig a keresetlevél benyújtásának napjában határozta meg.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan megváltoztatását kérte, a felperes keresetének elutasításával.

A jogerős ítélet által megállapított tényállást nem vitatta, ugyanakkor álláspontja szerint helytelen jogi következtetéseket vont le az ítélet tábla a tényállás részét képező okiratok tartalmából, különösen a felperes munkakörére vonatkozó okiratokból.

Az alperes érvelése szerint a felperes munkaköri kötelezettségét képezte a számítógépes program elkészítése és alkalmazása. A becsatolt munkaköri leírás tartalmazza a program létrehozására és alkalmazására vonatkozó előírást. A programot a felperes úgy hozta létre, hogy az alperes által megvásárolt jogtiszta programokat is felhasználta a mű létrehozásához. Érvelése szerint a bizonyítási eljárás alátámasztotta, hogy a felperes által készített programnak már volt előzménye az intézetben, amit nem a felperes készített. A felperes a programot az intézetnek alkotta meg, az annak keretein belül működtetett .. működtetése érdekében. Majd a szerzői jogi törvénynek megfelelően az intézet rendelkezésére bocsátotta a programot, a mű felhasználási joga tehát átszállt az alperesre. Érvelése szerint az informatikai igazságügyi szakértő megállapította, hogy a program kifejezetten és kizárólag az .. működtetését szolgálta, más hasonló program nem létezett. Külön díjazás akkor illette volna meg a felperest, ha ezt a programot az intézet értékesítette volna, de erre sosem került sor. Az alperes

alapító okiratban meghatározott alapfeladata volt az .. létrehozása és folyamatos működtetése. Tehát a „működési körén belül” fogalom is maradéktalanul érvényesült a per tárgyát képező szerzői mű kapcsán. A munkáltató az Szjt-ben megjelölt széles körű felhasználási joggal a jogszabályban előírt kötelező feladat folyamatos ellátása érdekében élt.

Az intézet a hatályos jogszabályok alapján beszédett igazgatási szolgáltatási díj terhére folyamatosan jelentős juttatásban részesítette a felperest addig, amíg erre a jogszabályok lehetőséget biztosítottak. Azonban ezeket a juttatásokat az ügyben eljáró bíróságok nem vették figyelembe. A munkaköri leírás megfogalmazása és tartalma összefüggésben áll a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet hatályba lépésével, amely alapján az .. munkatársai a feladataikat ellátták.

Vitatta a mérlegeléssel megállapított díj mértékét is. Utalt arra, hogy az első fokú ítélet szerint sem tudta a szakértő meghatározni a műre fordított időt, illetve a fejlesztési időszakokat. Olyan összehasonlító adatot határozott meg, amely a program egyedi felhasználását figyelembe véve esetleges adatot tartalmazott. A jogerős ítélet által meghatározottak tekintetében kifejtette, hogy az alperes nem értékesítette a ..et, alapfeladata ellátása körében ezért a munkáért a jogszabályokban előírt mértékű igazgatási, szolgáltatási díjat kapta. Tehát nem volt adózott nyeresége, amely alapján az általános gyakorlat szerint számítható lenne a felhasználás ellenértéke. A felperes a rendszeresen kapott többletjuttatással megfelelő ellentételezést kapott az évek során. Álláspontja szerint az ítélet tábla megsértette a Pp. 163. § (3) bekezdését és a 206. § (3) bekezdését, mert a mérlegelés alapjául olyan viszonyszámokat használt, ami a jelen eljárásban nem alkalmazható.

A jogerős ítélet sérti a régi Szjt. 14. § (1) bekezdését és a Vhr. 11. § (1) bekezdését, mert az Szjt. tartalmát nem vetették össze a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendeletben foglalt szakmai előírásokkal és a felperes munkaköri leírását nem a szakmai jogszabály előírásai alapján elemezték. Érvelése szerint a Ptk. 217. § (1) bekezdésére alapított semmisség nem értelmezhető, mivel a munkáltató a felperes munkaköri kötelezettségévé tette a program megalkotását és alkalmazását a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet alapján. Ezért nem értelmezhető polgári jogviszonyra hivatkozás egy alapvetően munkaviszony fogalmi körébe tartozó jogviszony jogi értékelése során. Amennyiben polgári jogviszony jött létre a felek között, akkor sem rendelkezhet az ellenérték nélkül maradt szolgáltatásról, mert az igazságügyi szakvélemény szerint a felperes megfelelő ellentételezésben részesült a rendszeres többletjuttatás keretében.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérte, mivel álláspontja szerint az elkésett. Érdemben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta. Hivatkozott arra, hogy a

felülvizsgálati eljárásban nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének. A felhasználási szerződés semmisségének megállapítása és a szerződés hatályossá nyilvánítása tekintetében a jogerős ítélet helyesen alkalmazta a Ptk. rendelkezéseit. Az alperest terhelő marasztalás összegét pedig a Pp.206.§ (3) bekezdésének megfelelő alkalmazásával állapította meg.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján, a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálhatta felül.

A Kúria a felperes beadványára tekintettel elsőként rögzíti, hogy az alperes 2012. október 16-án vette át a jogerős ítéletet, majd felülvizsgálati kérelmét 2012. december 12-én nyújtotta be a Fővárosi Ítéltáblánál. Az ítéltábla december 13-án átküldte a kérelmet az elsőfokú bírósághoz, ahová december 15-én, tehát a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló 60 napos határidőn belül érkezett meg, így megalapozatlanul kérte a felperes a felülvizsgálati kérelem elutasítását, annak elkésztése miatt.

Az ügy érdemi felülbírálata körében a Kúria a következőket állapította meg.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet mérlegelését támadta abban a körben, hogy a felperesnek munkaköri kötelezettsége volt-e a számítógépes program megalkotása és fejlesztése.

A mérlegelés csak abban az esetben támadható megalapozottan, ha a jogerős döntést hozó bíróság a perben rendelkezésre álló adatokkal ellentétes, iratellenes, okszerűtlen megállapítást tesz döntése meghozatala során.

A régi Szjt. 14. § (1) bekezdése kimondja: ha a mű elkészítése a szerző munkaköri kötelezettsége és a munkáltató a munkaviszony tartalma alapján a mű felhasználására jogosult, a mű átadása a nyilvánosságra hozatalhoz való hozzájárulásnak minősül és a felhasználás joga az átadással száll át a munkáltatóra. A munkáltató ezt a jogát a munkaviszony tartalma által meghatározott körben szerzi meg és csak működési körén belül gyakorolhatja.

E rendelkezés alapján a munkáltató alperest terhelte annak igazolása, hogy a felperes munkaköri kötelezettségének ellátása körébe tartozott a perbeli feladat.

Az iratokhoz becsatolt 2001. évi munkaköri leírásból és egyéb okiratokból nem volt levonható az a következtetés, hogy a felperes munkaköri kötelezettsége lett volna magának a számítógépes programnak az elkészítése és továbbfejlesztése. A perben meghallgatott tanúk vallomása sem támasztotta alá ezt az alperesi hivatkozást. Mindezek alapján az ítéltábla a rendelkezésre álló okiratok és egyéb bizonyítékok helytálló, a Pp.206.§ (1) bekezdésének megfelelő jogi értékelésével vonta le azt a

következtetést, hogy e program megalkotása és továbbfejlesztése nem tartozott a felperes munkaköri kötelezettsége körébe, ezért jogosult annak ellentételezésére.

A peradatok nem igazolják azt az alperesi hivatkozást sem, hogy a felperes programja elkészítése során egy már korábban létező szoftvert használt fel. Erre vonatkozó adat nem merült fel az eljárás során.

A munkaviszonyból származó jogokat a peres felek között valóban a Munka törvénykönyve tartalmazza, azonban a szerzői jogi (polgári jogi) jogviszonyból eredő jogokat és kötelezettségeket az Szjt. fogalmazza meg, e két törvény rendelkezése elválaszthatatlanul összefonódik. A szerzői jogok szempontjából jelentőséggel bír a munkajogviszony, a munkajogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek elbírálásánál sem lehet ugyanakkor figyelmen kívül hagyni a szerzői jogviszonyból eredő jogokat és kötelezettségeket. Ezért megalapozatlanul hivatkozott arra az alperes felülvizsgálati kérelmében, hogy tévesen alkalmazta az ítéltábla a Ptk. 217. § (2) bekezdését és a 237. § (1) bekezdését. Mivel a peres felek a felhasználási megállapodást nem rögzítették írásban, a régi Szjt. 27. §-ában előírt alakszerűség megsértésével megkötött felhasználási szerződés alapján a régi Szjt. 3. §-án keresztül érvényesülő Ptk. 217. § (1) bekezdése valamint a 237. § (2) bekezdése szerint az ítéltábla helytállóan járt el, amikor a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánította és rendelkezett a felperest megillető, ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás visszatérítéséről (BH 1993.296.).

A fentiekre tekintettel nem volt jelentősége annak a felülvizsgálati érvelésnek, hogy mivel az alperes a programot nem értékesítette, ezért annak használatáért a felperesnek sem jár ellentételezés.

Az ítéltábla kifejtette azt, hogy a díjazás mértékének megállapításánál figyelembe vette az alperesnél befolyt adózatlan eredményt. Az ennek alapjául szolgáló adatokat az alperes bocsátotta rendelkezésre, mértékét pedig a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő állapította meg. Így e körülménynek az összepszerűség megállapításánál való értékelését és annak alapján a gyakorlat szerinti díjazás figyelembe vételét a felülvizsgálati kérelem alaptalanul támadta. Miután a jogerős ítélet a felperesnek járó összeg megállapításánál a mérlegelés során figyelembe vett körülményeket megjelölte, annak kellő indokát adta, ezért döntését a Pp. 163. § (3) bekezdése és a 206. § (3) bekezdése megsértése nélkül hozta meg a felperest megillető díj összepszerűsége vonatkozásában.

Az alperes állítása szerint a felperes a célfeladatok kijelölése alapján jelentős összegű többletjuttatást kapott. Azonban az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére azt nem igazolta, hogy

ez a perbeli számítógépes program megalkotásával, továbbfejlesztésével volt közvetlenül kapcsolatos illetve, hogy a program felhasználásának ellentételezéseként szolgált. A peradatok szerint az alperesnél a .. tevékenységet végzők valamennyien, sőt mások is részesültek a mérésekből származó díjazásban. Ez a tény cáfolja, hogy ezt a juttatást a felperes a számítógépes program létrehozásáért és továbbfejlesztéséért járó díjazásként kapta. Mindezek alapján az ítélőtábla jogszabálysértés nélkül kötelezte az alperest a felperest megillető összeg megfizetésére.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megtérítésére.

A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint illetékmentességben részesülő alperes helyett a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2013. szeptember 11.

Dr. Baka András sk. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő